

Keresztelő Szent János születése

(Június 24.)

Jézus Krisztuson és az Istenszülőn kívül egyedül Keresztelő Szent János születését ünnepli nyilvánosan Egyházunk. Teszi ezt egyedülálló méltósága miatt. Valóban, maga az Úr mondta róla: „Asszonyok szülöttéi között nem született nagyobb Keresztelő Jánosnál.” Görög vidéken az ikonosztázion alakjai között szerepel (Szent Miklós helyett).

Lukács evangélista beszámol a születés hírüladásának drámai eseményeiről. Zakariás és felesége igazak, de nincs gyermekük, mert Erzsébet meddő, és immár mindketten idősek. Az alaphelyzet emberileg megváltoztathatatlan és reménytelen, még ha az Ószövetségben olvasunk is két példát, amikor Isten emberileg lehetetlen helyzetben ajándékoz gyermeket: így születik meg Izsák Ábrahámnak és Sárának, valamint Gedeon Mánoénak és Annának.

Zakariás papi szolgálatát végzi. Huszonnégy osztályba sorolták a papokat, ő Abia osztályába tartozik, ami a nyolcadik. Általában hetes turnusokban, csoportokban váltották egymást a jeruzsálemi templomban. A különféle áldozatok bemutatása a hozzá kapcsolódó imákkal fizikailag is kimerítő munka volt, bizonyos alkalmakkor egész éjszaka virrasztaniuk kellett. Emellett a papság akkoriban lelkileg nagymértékben kiüresedett.

A szaduceusok, akik a főtanács felét adták, nagyjából a papi pártnak feleltek meg. Ide tartoztak a főpapok és a gazdag réteg, kvázi arisztokrácia, akik meg voltak elégedve a helyzetükkel, kiegyeztek a rómaiakkal, és a farizeusokkal ellentétben nem hittek a lélekben, az angyalokban, a feltámadásban. Megkérdeshetjük, hogy akkor egyáltalán miben hittek. Természetesen ez a közpapságra is hatással volt, nagyon sok pap tulajdonképpen csak kiváló mészáros volt, aki tudta, hogy a feláldozandó állatokat hogyan lehet egyetlen készsűrüssal megölni, és szakszerűen feldarabolni a húst.

Érdekes vita alakult ki a főtanács két pártja között a tömjénáldozat bemutatásával kapcsolatban. A farizeusok amellett érveltek, hogy amikor a pap bemegy a szentélybe, először mondjon el bizonyos kezdőimákat, és csak utána tegyen tömjént a füstölőre. A papok az ellenkezőt gyakorolták, szinte háttal mentek be a szentélybe, rögtön tömjéneznit kezdtek, és csak amikor a füst már teljesen betöltötte a szentélyt, akkor mondták el az imáikat. Miért? Mert félték. Még azok a papok is, akik a szaduceusok véleményén voltak, igen következetlenül attól tartottak, hogy a szentélyben angyali jelenést láthatnak. Elvégre mégiscsak

a föld legszentebb helye! És a közgondolkodás szerint, ha valaki meglátta Istent vagy akár csak az angyalát, azonnal meg kellett halnia. Vagyis akármilyen gyerekesnek tűnik számunkra ez a felfogás, azért akartak minél előbb sűrű füstöt a szentélyben, hogy még véletlenül se láthassanak meg egy angyalt.

Igy érthető Zakariás zavarodottsága, hitetlensége, amit csak Gábrriel mond ki nyíltan, Zakariás szavai csak áttételesen utalnak rá. Emberileg érthető az ellenvetése. Tudatában volt a meddőségnek, az időskornak, akár észébe juthatott az időskori szülés veszélyes volta, az emberek véleménye. A bűne inkább az, hogy az isteni üzenettel, örömhírral szemben a pusztán emberi érveket sorakoztatja fel. És ez életünk legjelentősebb pontjain sajnos velünk is előfordulhat. Csakhogy ez a kettő, az isteni terv és az emberi valóság nem áll azonos szinten. Isten mindig magához akarja felemelni az embert.

Ezzel együtt az ünnep alapmotívuma az öröm. Örömhírként hirdeti az angyal az előhírnök születését, örömeiben mozdul meg a magzat Erzsébet méhében, amikor őt meglátogatja a szintén áldott állapotban lévő Istenszülő, születésekor örvendeznek a szomszédok és rokonok, akik szokás szerint apja nevén akarják nevezni a gyermeket. Milyen szép Erzsébet kirtató ellenkezése, aki tudatában van Isten akaratának. A néma Zakariás táblára írja: „János az ő neve,” és megoldódik a nyelve.

Ez nagyon fontos momentum. A Zakariás szó azt jelenti: 'Isten megemlékezik', jelenvalóvá teszi a múltat. Ez az anamnézis a zsidóság alapmagatartásához is hozzátartozott. A né-

pet összekapcsolta a visszaemlékezés Isten nagy tetteire az Egyiptomból való szabadulástól kezdve a honfoglaláson át Isten ígéreteiig. Vagyis a múlt az, ami igazi jelentőséggel bír, ami meghatározza a jelent. De Isten többet akar. A János szó jelentése: 'Isten (éppen) most kegyelemmel cselekszik,' ebben a pillanatban jóakaró, éppen most kegyelemmel válaszol. Tehát a múlt helyett a jelenre tevődik a hangsúly. Valami új kezdődik, amit új szövetségnek nevezünk, és János a Messiásnak lesz az előhírnöke.

Amikor Zakariás végre lelkében engedelmessé válik az angyalnak, és elfogadja, hogy a gyermek nem az ő nevét kapja (ami az akkori társadalomban sokkal fontosabb volt, mint ma), akkor múlik el a némasága. Ajkai pedig azonnal az ima, hálaadás, dicsőítés és a prófécia szavaira fakadnak: „Áldott az Úr, Izrael Istene, mert meglátogatta és megváltotta népét.” Hiszen nem maradhat néma az édesapa ajka, amikor megszületik „a pusztában kiáltó szó”.

Természetesen életünk része a múltra való emlékezés, liturgiánk központi része is az anamnézis. De ez is a jelenre irányul. A kereszténység nem a múlton nosztalgizál, nem hiszi azt, hogy Isten nagy dolgai már régen megtörténtek. A keresztény ember a jelenben él. Akkor lépünk be valóban az üdvösség logikájába, amikor kinyitjuk a szívünket annak az Istennek, aki itt és most megszólít engem, kegyelmével meghív egy mindig megújult életre. Fabio Rosini atya felhívja a figyelmet arra, milyen helytelen úgy gondolni, hogy az első századokban már minden fontos dolog megtörtént, ami a keresztény hitet érinti. És felidézi, hogy soha annyi keresztény vértanú nem volt, mint a 20. században. Mi pedig már azt is hozzátehetjük, hogy ebben a században talán még több lesz.

Megszületik az előhírnök, aki az igazság és a bűnbánat hirdetésével lelkileg előkészíti majd az utat Krisztus előtt. A rokonok és szomszédok csodálkozva kérdezik: „Vajon mi lesz ebből a gyermekből?” Ne felejtjük el, hogy amikor megszülettünk, nekünk is örvendeztek az angyalok. Kérdezték azt is: „Vajon ki lesz ez a gyermek?” Aztán talán sok minden nem úgy sikerült, lehet, hogy valaki tévútra tévedt, hibákat, bűnöket követett el. Nem ez számít. Hanem hogy életünk során, akár fiatalon, akár késő öregkorban, de végre kinyissuk a szívünket Istennek, akinek semmi sem lehetetlen: gyermeket ad a meddőnek, megnyitja a néma száját, képes mindent és mindenkit megújítani, itt és most jelen van kegyelmével életünkben.

EMBER

EGYET KÉRTEM AZ ÚRTÓL,
ÉN ERRE TÖREKSZEM: HOGY AZ ÚR HÁZÁBAN
LAKJAM ÉLETEMNEK MINDEN NAPJÁN,
HOGY LÁSSAM AZ ÚR GYÖNYÖRŰSÉGÉT,
ÉS LÁTOGASSAM AZ Ő SZENT TEMPLOMÁT.
(26. ZSOLTÁR)